

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 29693-2023

Medewerker	:	Bert Denekamp
Team	:	Beheer Openbare Ruimte
Datum	:	11-8-2023
Portefeuillehouder	:	Marcel Blind

<p>Bijlagen;</p> <p>☒ Bijlage 1 - Document-beheers verordening </p> <p>☒ Bijlage 2 - Document-nadere regels (1) </p> <p>☒ Bijlage 3 - Document-concept beleidsplan. Versie aug 2023 (1) </p> <p>☒ Bijlage 4 - Document-Raadvoorstel beleidsplan begraven en begraafplaatsen. </p> <p>AFSTEMMING MET → portefeuillehouder, financieel adviseur, directie, teamleider Burgerzaken</p> <p>☒ Actief openbaar</p> <p>☐ Niet actief openbaar</p> <p>☐ Actief openbaar, eerst contact met steller van deze adviesnota</p> <p>ONDERWERP; actualisatie beleidsplan begraven en begraafplaatsen.</p>
--

BESLUIT het college van B&W

1. De gemeenteraad voor te stellen in te stemmen met de actualisatie van het beleidsplan begraafplaatsen;
2. De gemeenteraad voor te stellen de beheersverordening vast te stellen;
3. De nadere regels vast te stellen;
4. In te stemmen met het wijzigen van functionaliteit van de Aula in de Den Nul en hierover met lokale ondernemer verdere afspraken te maken;
5. In te stemmen met de voorgestelde investeringen en de kapitaalslasten en baten van dit onderdeel te verwerken in de begroting 2024;
6. De gemeenteraad voor te stellen in te stemmen met het investeringskrediet voor 2023 en om de financiële consequenties voor de kosten en opbrengsten mee te nemen in een begrotingswijziging voor 2024 en verder.

SAMENVATTING

In 2014 is het huidige beleid- en beheerplan begraafplaatsen vastgesteld. Dit plan had een looptijd tot 2020. Inmiddels is de wetgeving gewijzigd en zijn er maatschappelijke ontwikkelingen die vragen om op een aantal punten de wijze van begraven en het gebruik van begraafplaatsen aan te passen. Een aantal voorbeelden:

- Wens om een speciale plek voor het begraven van ongebooren of te vroeg geboren kinderen.
- Wens om te begraven in een meer natuurlijke omgeving.
- Verschuiving van begraven naar cremieren, wat leidt tot het plaatsen van urnen of verstrooien van as.
- Opkomst van andere vormen van herdenken en gedenken van overledenen (bijvoorbeeld een lichtjesavond of een klassiek concert). Hiervoor wordt een andere functionaliteit aan de aula op begraafplaats Den Nul toegekend. Dit in nauw overleg met een lokale begrafenisondernemer die mede bijdraagt aan een positieve exploitatie van het huidige gebouw. Het huidige gebruik van de aula voor herdenkingsdiensten komt daar mee te vervallen.

INLEIDING

Voor u ligt het beleidsplan voor begraafplaatsen in de gemeente Olst-Wijhe voor de periode 2023-2028. Onze gemeente kent 10 begraafplaatsen. Zeven hiervan zijn in beheer bij kerkelijke instellingen. De gemeente zelf heeft drie begraafplaatsen in beheer.

Het plan bevat de standpunten van het gemeentebestuur voor inrichting, beheer, onderhoud en gebruik van de gemeentelijke begraafplaatsen.

In 2014 is het vorige beleid- en beheerplan begraafplaatsen vastgesteld en aan de hand hiervan is de het beheer en onderhoud van de begraafplaatsen de afgelopen jaren uitgevoerd. Het beleidsplan van 2014 had een looptijd tot 2020. Inmiddels hebben er wijzigingen in de wetgeving plaats gevonden en zijn er maatschappelijke ontwikkelingen die vragen om op een aantal punten de wijze van begraven en gebruik van begraafplaatsen aan te passen.

In de wet op de lijkbezorging is vastgelegd wat de verplichtingen en taken zijn van de gemeente op gebied van begraven. De reikwijdte van dit plan valt daarmee samen met de noodzaak om aan deze wetgeving te voldoen. Hoe gemeenten invulling geven aan deze verplichting is aan de gemeenten zelf. Het beleidsplan geeft hiervoor de basis.

BEOOGD EFFECT/RESULTAAT

Geactualiseerd beleidskader voor beheer, onderhoud en exploitatie van de gemeentelijke begraafplaatsen.

KADER

Wet op de lijkbezorging
IBOR-kwaliteitscriteria

ARGUMENTEN

Het huidige vigerende beleidsplan (gemeentelijke begraafplaatsen 2014-2019) is aan een actualisatie toe. Er zijn verschillende maatschappelijke en wettelijke ontwikkelingen die het wenselijk maken om het beleidsplan en de afgeleide beheer en procesafspraken hoe we omgaan met het begraven en begraafplaatsen tegen het licht te houden. Zo zijn er een aantal maatschappelijke tendensen die op dit moment nog onvoldoende in het huidige beleid zijn opgenomen. Het gaat hier bijvoorbeeld de mogelijkheid om ongeboren of te vroeg geboren kinderen een speciale plek te bieden of bijvoorbeeld begraven in een maar natuurlijke omgeving.

Daarnaast zien we een verschuiving van begraven naar meer cremen en het willen plaatsen van urnen of verstrooien van as en andere vormen van herdenken en gedenken van overledenen (bijvoorbeeld een lichtjesavond of een klassiek concert) toekennen van andere functionaliteit aan de aula op begraafplaats Den Nul. Dit laatste in nauw overleg met een lokale ondernemer die mede bijdraagt een positieve exploitatie van het huidige gebouw.

Deze veranderende wensen hebben een invloed op de mate waarin de gemeentelijke begraafplaatsen door onze eigen inwoners worden gezien en gebruikt. De mate waarin de begraafplaatsen aansluiten bij de wensen van onze inwoners hebben invloed op de exploitatie van de begraafplaatsen en de hoeveelheid middelen die we beschikbaar hebben om deze wettelijke voorziening te kunnen beheren en onderhouden. Het laten aansluiten bij de behoeften van onze inwoners maakt dat investeren in onze actieve begraafplaatsen noodzakelijk blijft.

Bij de actualisering van het beleidsplan worden de meest relevante ontwikkelingen benoemt en meegenomen zoals bijvoorbeeld ook het hergebruiken van natuursteen van grafmonumenten bij verlopen grafrechten, of meer aandacht voor faciliteiten om ook langer op een begraafplaats te kunnen verblijven of speciale herdenkingsevenementen te kunnen organiseren (sanitaire voorzieningen en/of een pantry met koffie/thee).

Deze hebben effect op de inrichting, gebruik en beheer en onderhoud van de begraafplaatsen.

Door het actualiseren van het beleidskader zijn ook de wettelijke verplichte administratieve processen weer aangescherpt waardoor er kansen ontstaan om de exploitatie efficiënter te maken door scherper inzicht op;

- Het verlopen/verlengen van grafrechten
- Plannen van plechtigheden

- Digitaliseren en beschikbaar maken van informatie (waardoor ondernemers ook buiten kantoor tijden al een voorlopige datum en tijd kunnen reserveren).

Gezien hoe de hoogte van de grafrechten die wij als Olst-Wijhe hanteren zich verhouden tot buurgemeenten in de regio ligt het niet voor de hand om te streven naar een volkomen kostendekkend tarief. Hiermee zouden we een negatieve tendens in beweging kunnen zetten waardoor het gebruik van de voorziening eerder afneemt dan toeneemt. Een verbetering van de exploitatie zou gevonden moeten worden door;

- Een andere functionaliteit en beter gebruik van de aula.
- Meer plechtigheden aantrekken en daardoor een betere kosten-baten balans bereiken

DRAAGVLAK

Extern

Vrijwilligers op de begraafplaats.

Lokale ondernemers in de branche

Intern

Team beheer openbare ruimte

Team Burgerzaken

DUURZAAMHEID

Er zijn afspraken gemaakt met lokale en regionale steenhouwers dat zij natuurstenen grafmonumenten van graven waarvan de grafrechten zijn verlopen en de wettelijke termijnen zijn verlopen, kosten loos ophalen en hergebruiken. In het verleden werden deze monumenten vernietigd en afgevoerd.

RISICO'S (financieel/juridisch)

Er moet een overeenkomst gesloten worden met de lokale ondernemer m.b.t. gebruik/huur van de Aula op den Nul. Waarin de verantwoordelijkheden, bevoegdheden en verplichtingen naar elkaar worden vastgelegd. In deze overeenkomst en in het beleidsplan zijn prognoses opgenomen van de te verwachten baten bij een aangepaste functie van de huidige aula. Deze baten zijn nodig om een investering om het gebouw geschikt te maken voor de nieuwe functie van opbaar locatie te kunnen dragen. Hoewel deze prognose van de te verwachten baten zijn gebaseerd op de werkelijke situatie van de afgelopen jaren¹ is er geen 100% garantie te geven dat dit aantal momenten ook werkelijk zullen worden gehaald in de toekomst.

Tevens zijn prognoses opgenomen over bevolkingsgroei, opbouw en aantal sterfgevallen. i.r.t de mogelijkheden die dit geeft om de exploitatie van onze actieve begraafplaatsen te verbeteren of i.i.g. op hetzelfde niveau te kunnen houden. Om deze kansen hiervoor te vergroten is het noodzakelijk te investeren in onze actieve begraafplaatsen. Ook hier geldt dat de prognoses zijn gebaseerd op huidige beschikbare data en data uit het verleden.

FINANCIELE CONSEQUENTIES

Investeringen

De beschreven maatregelen om de aantrekkelijkheid en functionaliteiten van de begraafplaatsen te verbeteren vragen de volgende investeringen. Waar mogelijk is ook aangegeven hoe een financiering van deze investeringen er zou kunnen uitzien.

Begraafplaats Wijhe.

- Inrichten grafveld natuurlijk begraven
- Inrichten grafveld en monument vroeggeboren kind
- Verbeteren entree en publicatiemogelijkheden
- Uitbreiden urnen muur

Totaal investering begraafplaats Wijhe 26.000 euro

---

¹ Bron; overzicht lokale ondernemer in de branche

Begraafplaats Den Nul.

- Aanpassen entree en publicatiemogelijkheden
- Geschikt maken aula als plek om op te baren
- Extra inrit ten behoeve van onderhoud
- Renovatie historische grafveld

Totale investering begraafplaats Den Nul 88.000 euro

Totale investering voor beide begraafplaatsen 114.000, - euro

De investeringen voor de aanpassingen voor het gebouw kunnen worden afgeschreven op een termijn van 15 jaar. Dit betreft een geraamde investering van 70.000 euro. De aanpassingen en herinrichtingen van de grafvelden, urnenmuren en entrees voor een termijn van 40 jaar. Dit betreft een investering van 44.000. Hierdoor bedragen de kapitaallasten voor beide investering ongeveer 7.477, - euro per jaar.

Waar	Wat	Investering	Termijn	Afschrijving	Rente	Kapitaallast
Wijhe	Veld	26.000	40	650	390	1.040
Den Nul	Veld	18.000	40	450	270	720
Den Nul	Gebouw	70.000	15	4.667	1.050	5.717
			Totaal	5.767	1.710	7.477

Tabel 1 (opbouw kapitaallast)

Baten

De nieuwe functionaliteit van de Aula op Den Nul heeft een geprognostiseerde gemiddelde Huuropbrengst van 20.000, -- euro per jaar bij 30 overledenen per jaar die gebruik maken van deze functionaliteit². Verwachting is wel dat er in de eerst paar jaar een aanlooperperiode nodig is om te komen tot de cijfers van 2021 zoals hierboven genoemd. Er is rekening gehouden met de helft van dit bedrag bij aanvang (2024) en een opbouw van 3 jaar tot het niveau 2021.

Door het verbeteren van de aantrekkelijkheid is de verwachting dat het aantal begrafenissen en bijzettingen van urnen jaarlijks zal gaan toenemen met 10 tot 20% komende jaren. Dit betekent een bescheiden groei van aantal plechtigheden met 4 tot 8 per jaar. Met de huidige tarieven betekent dit een groei van baten uit de grafrechten en bijdrage onderhoud van 16.000, -- tot 32.000, -- euro per jaar. Hier staat natuurlijk ook een grotere inzet van mensen tegenover. Waardoor netto positieve bijdrage aan het dekkingsverschil ten opzichte van huidige situatie tussen de 3.000 en 8.000 zal bedragen over 4 jaar

Overall betekent dit pakket maatregelen een stijging van de lasten met 7.477,- euro en geprognostiseerde verbetering van de baten komende jaren met een bedrag tussen de 12.000 euro en 19.000.

Dit levert een geprognostiseerde verbetering van de kostendekking op van +/- 58% in 2023 tot +/- 72% in 2026. Onderstaande tabellen geven een overzicht hoe we verwachten dat deze ontwikkelingen zullen gaan verlopen.

	2022
Totale lasten begraafplaats	99.887
Totale baten begraafplaats	58.000

² Bron; informatie lokale ondernemer in de branche

Verschil		41.887
Kostendekkenheid percentage		58,1

Tabel 1 (situatie 2022)

				2024	2025	2026
Totale lasten /jaar				107.364	107.364	107.364
Totale baten/jaar				70.000	74.000	77.000
Verschil				37.364	33.364	30.364
Kostendekkenheid percentage				65	69	72

Tabel 2 (prognose totale lasten en baten ontwikkeling na investeringen, prijspeil 2023)

AANPAK/UITVOERING

- Vaststelling beleidsplan en investeringen college (oktober)
- Vastelling beleidsplan door de raad. (november)
- Communicatie met inwoners en plaatselijke belang Den Nul (november)
- Investeringen aula Den Nul verwerken in begroting BERAP 1 (maart 2024)
- Aangaan overeenkomst met ondernemer m.b.t. aanpassen aula Den Nul (maart 2024)
- Verbouwing voorbereiden (april 2024)
- Initiëren herdenkingsmomenten (lichtjesavond) met plaatselijke belangen en ondernemers (mei 2024)